

Başvuru Numarası	: 2024/1164
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 12.03.2025/56
Karar Numarası	: 2025/141
Başvuran	: A.A.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: -
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın ilgisi olmadığı bir terör eylemi nedeniyle haksız yere mahkûm olduğu iddiası ile yeniden yargılanma talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 28/4/2015 tarihinde maddi sorunları nedeniyle ve bir anlık gaflet ile PKK terör örgütüne katıldığını, daha öncesinde bir sabıka kaydının bulunmadığını, daha sonra pişman olarak terör örgütünden kaçtığını ancak yakalandığını ve Kuzey Irak'a gönderildiğini, tekrar kaçarak Peşmerge'ye sığındığını ve Türkiye'ye dönmek istediğini söylediğini, Silopi üzerinden Türk polisine teslim olduğunu, önce hiçbir olaya karışmadığı için adli kontrol şartı ile serbest bırakıldığını ancak daha sonra Ağrı'nın Diyadin ilçesinde gerçekleşen bir olay ile ilişkili olduğu gerekçesiyle tutuklandığını, Diyadin Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Doğubayazıt Cumhuriyet Başsavcılığı'na, Diyadin'deki olayı aynı ad ve soyada sahip başka bir kişinin gerçekleştirdiğini bildirdiğini ve bu suçtan tahliye edildiğini ancak sonra Iğdır'ın Aralık ilçesinde 8/9/2015 tarihinde meydana gelen bombalı saldırıyla suçlanarak tekrar tutuklandığını, olay sırasında Kuzey Irak'ta olduğunu, İ.T. isimli terör örgütü mensubunun kendisine iftira attığını, mahkemenin dayandığı bir diğer delilin M.K.'nın traktörüne silah zoru ile bir kişinin bindiği şeklindeki ifadesi olduğunu, bu kişinin mahkemede traktörüne silah zoru ile binen kişinin kim olduğu sorusuna 4 kez sessiz kalıp salon boşaltıldıktan sonra kendisinin olduğu şeklinde cevap verdiğini, traktöre silah zoru ile bindikten sonra fırlatıldığı söylenen cep telefonunda kendisinin parmak izine rastlanmadığını, yapılan yargılama neticesinde, Iğdır 1. Ağır Ceza Mahkemesinin ... E. ve ... K. sayılı kararı ile ilgisi olmadığı bir suçtan 14 kez ağırlaştırılmış müebbet, 3 kez 15'er yıl, 1 kez 12 yıl, 1 kez 10 yıl ve 1 kez 9 yıl hapis cezasına mahkûm olduğunu, bu cezanın Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin ... E. ve ... K. sayılı kararıyla esastan reddedildiği ve Yargıtay 3. Ceza Dairesinin ... E. ve ... K. sayılı kararıyla onandığını, yalnızca 3-4 ay terör örgütünde kalmış bir kişinin böyle büyük bir eylemi gerçekleştirmesinin imkânsız olduğunu iddia etmekte ve tahliyesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'ıncı maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup"

bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru; başvuranın ilgisi olmadığı bir terör eylemi nedeniyle haksız yere mahkûm olduğu iddiasına ve yeniden yargılanma talebine ilişkindir.

14. Başvuranın İçdir 1. Ağır Ceza Mahkemesinin ... E. ve ... K. sayılı kararı ile 14 kez ağırlaştırılmış müebbet, 3 kez 15’er yıl, 1 kez 12 yıl, 1 kez 10 yıl ve 1 kez 9 yıl hapis cezasına mahkûm olduğu, bu cezanın Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin ... E. ve ... K. sayılı kararıyla esastan reddedildiği ve Yargıtay 3. Ceza Dairesinin ... E. ve ... K. sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmaktadır.

15. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır. Başvuranın iddia ve talepleri, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın talebinin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/3/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye